

NEWSLETTER DYDAKTYCZNY

UNIwersytetu Medycznego
IM. KAROLA MARCINKOWSKIEGO W POZNANIU

Szanowni Państwo,

Z przyjemnością oddajemy do Państwa dyspozycji drugi już numer Newslettera Dydaktycznego. W tym wydaniu przedstawimy m.in. dwa projekty dotyczące jakości kształcenia wprowadzane na naszej Uczelni: **Symulowany Pacjent** oraz **Nestor**. W związku z konkursem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju przybliżymy temat **studiów dualnych**, dzięki opracowaniu Komisji ds. PEUS Wydziału Nauk o Zdrowiu podpowiemy jak realizować proces rekrutacji w ramach **Potwierdzania Efektów Uczenia Sieę**, a informacje dotyczące **Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK)** i **efektów kształcenia** rozjaśnią wszelkie wątpliwości.

Życząc przyjemnej i owocnej lektury,
Prof. dr hab. Ryszard Marciniak
Prorektor ds. Dydaktyki i Kształcenia Podyplomowego

Nie taka JAKOŚĆ KSZTAŁCENIA straszna, jak ją malują

- **NESTOR „Nauczyciel – EkSpert – TutOR”**

Z początkiem marca br. uruchomiony zostanie na naszym Uniwersytecie program **NESTOR „Nauczyciel – EkSpert – TutOR”**, którego celem jest ułatwienie nauczycielom akademickim samodoskonalenia w zakresie posiadanych umiejętności dydaktycznych, kształtowania nowych kwalifikacji oraz zdobywania przydatnej wiedzy z obszaru edukacji medycznej. Twórcy projektując założenia i metody realizacji programu starali się uwzględnić zgłaszane potrzeby i postulaty, dlatego też w pierwszej fazie programu zostaną oddane dwa narzędzia:

- 1) szkolenia grupowe - realizowane w małych grupach w formie warsztatowej, z wykorzystaniem metod aktywizujących, ukierunkowane na zdobywanie i doskonalenie umiejętności oraz
- 2) opracowania tematyczne – artykuły, broszury, przewodniki i in. pełniące rolę wiarygodnych źródeł wiedzy z obszaru edukacji medycznej, sformułowane w języku polskim, uzupełnione wartościowymi pozycjami zagranicznymi.

Wraz z rozwojem NESTORA nauczyciele akademicy będą poznawać elastyczne ścieżki rozwoju, uwzględniające specyfikę pracy i różnorodność realizowanych zadań dydaktycznych. Kluczowym założeniem programu jest dostarczenie kwalifikacji przydatnych w codziennej pracy, stąd zachęcamy do kierowania wszelkich propozycji, sugestii i pytań do koordynatora projektu dr n. farm. Magdaleny Cerbin-Koczorowskiej na adres nestor@ump.edu.pl.

Zakładka KSZTAŁCENIE/NESTOR w systemie WISUS jest w trakcie przygotowywania.

- **PROGRAM SYMULOWANY PACJENT**

Wprowadzany na naszej Uczelni program Symulowany Pacjent (SP), poprzez poprawienie efektywności nauczania klinicznych programów edukacyjnych, ma na celu podniesienie jakości usług medycznych /opieki zdrowotnej dzięki kontaktowi przyszłego lekarza/lekarza dentystry/pielęgniarki/położnej, a w przyszłości także innych zawodów z Symulowanym Pacjentem.

Program SP zakłada wykorzystanie przeszkolonych osób, które będą zaangażowane w odgrywanie pacjentów, członków rodziny, opiekunów chorego celem ćwiczenia przez studentów umiejętności zbierania wywiadu, przeprowadzania badania przedmiotowego, przekazywania prostych informacji, komunikacji w sytuacjach trudnych emocjonalnie w bezpieczny i komfortowy dla obu stron sposób oraz budowania relacji w interdyscyplinarnym zespole medycznym.

Celem realizacji tego programu konieczne będzie przeprowadzenie rekrutacji SP, przygotowania do pełnienia roli symulowanego pacjenta oraz organizacji ich pracy.

Spotkanie informacyjne odbędzie się w środę 31.01.2018 roku o godz. 17:00 w Collegium Stomatologicum UMP, ul. Bukowska 70, sala nr 205.

[Ulotka informacyjna](#)

Pośród osób chętnych do włączenia się w ten projekt, które przejdą pozytywnie ewaluację wstępną, wyłoniona zostanie grupa przyszłych SP. **Osoby te poddane zostaną szkoleniu aktorskiemu oraz szkoleniu z przekazywania informacji zwrotnej (feedback). Następnie SP zostaną przygotowani do odgrywania scenariuszy z zakresu wybranych problemów medycznych oraz technik komunikacyjnych.**

[Szczegółowe informacje dla zainteresowanych](#)

Udział Symulowanych Pacjentów w programach zajęć symulacyjnych dla studentów ma szansę dodać do nich wyjątkowy realizm, bogactwo i głębię treści wynikające z kontaktu z pacjentem. Z drugiej strony nauczanie z wykorzystaniem SP jest powtarzalne, umożliwia dostępność do dowolnych „przypadków” w dowolnym czasie i miejscu; daje możliwość przeniesienia w czasie, porównywania kompetencji studentów; każdą scenkę można przerwać, gdy student ma trudności, a popełniony błąd nie stanowi problemu. Symulowani pacjenci są doskonałym źródłem prawdziwej informacji zwrotnej, mogącej modelować wiele zachowań korzystnych w pracy zawodowej przyszłych medyków.

- **CHARAKTERYSTYKI POLSKIEJ RAMY KWALIFIKACJI**

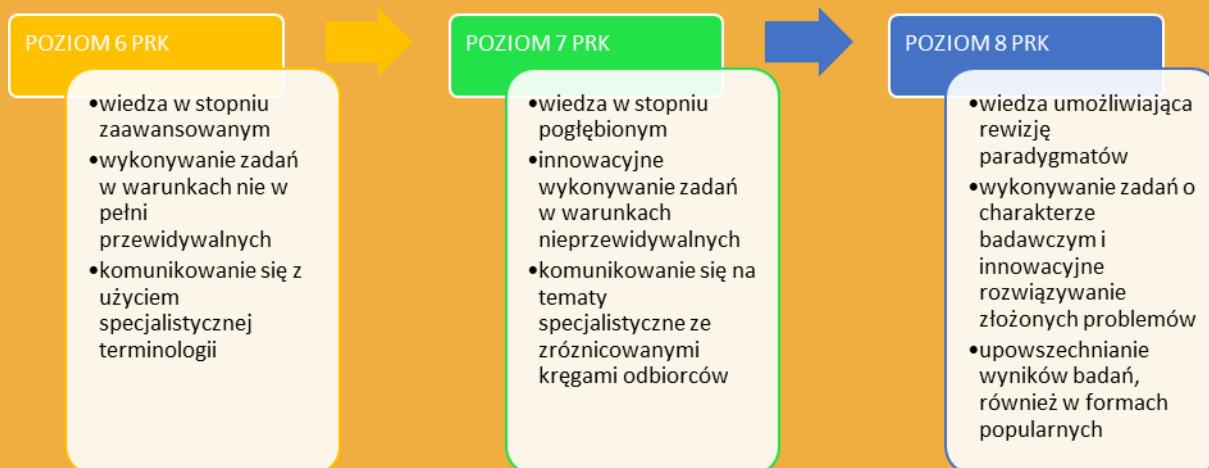
Co będzie umiał absolwent programu kształcenia i w jakim stopniu przyswoi wiedzę na dany temat? - to jedno z pierwszych pytań jakie zadają sobie autorzy programów edukacyjnych i to niezależnie od poziomu kształcenia czy obszaru nauk w jakim się poruszają.

Odpowiedź na nie z reguły sprawia wiele trudności - zwłaszcza w sytuacji, gdy danej kwalifikacji nie regulują ani standardy kształcenia, ani wymogi branżowe związane z nabywaniem praw do wykonywania zawodu. Sprawa komplikuje się jeszcze bardziej, gdy trzeba dokonać porównania zakresu posiadanych przez absolwentów kwalifikacji różnych programów kształcenia realizowanych w różnych krajach i odmiennych systemach edukacyjnych.

Zapewnieniu standaryzacji opisu kwalifikacji na poszczególnych poziomach oraz ujednoczeniu procedur z tym związanych służy Polska Rama Kwalifikacji (PRK), czyli podzielony na 8 poziomów nowoczesny sposób określania, przyporządkowania i opisu kwalifikacji, w którym dla szkolnictwa wyższego zarezerwowano poziomy od 6 do 8. Szerzej o Polskiej Ramie Kwalifikacji w naszym opracowaniu [„Kompedium wiedzy o Polskiej Ramie Kwalifikacji”](#).

Każdy z poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji opisany został za pomocą ogólnych stwierdzeń charakteryzujących wymagania w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, które powinna spełnić osoba posiadająca kwalifikację danego poziomu. Charakterystyki kolejnych poziomów PRK odzwierciedlają rosnący zakres i stopień złożoności wymagań w poszczególnych zakresach.

Progres stopnia złożoności wymagań wobec absolwentów poszczególnych poziomów PRK

Opracowanie własne DKS

Aby prawidłowo określić poziom kwalifikacji, a co za tym idzie skonstruować prawidłowo opisany program kształcenia należy porównać wymagane do uzyskania danej kwalifikacji efekty uczenia się z charakterystykami poziomów PRK stosując zasadę najlepszego dopasowania – *best fit*.

W Polsce wyróżnia się charakterystyki pierwszego i drugiego stopnia. Należy odczytywać je łącznie, by w pełni oddać specyfikę poszczególnych poziomów PRK. Zachęcamy do zapoznania się z przygotowaną na potrzeby projektowania programów kształcenia na poziomach 6-7 tabelą: [szczegółowy opis charakterystyk uniwersalnych pierwszego stopnia i charakterystyk drugiego stopnia „ogólnych” oraz charakterystyk drugiego stopnia obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej](#).

DYDAKTYKA – nauczanie jako niekończąca się podróż

- **Potwierdzanie efektów uczenia się – uczelnia w obliczu działań na rzecz uczenia się przez całe życie**

Procedura potwierdzania efektów uczenia się opiera się na sprawdzeniu wiedzy i umiejętności, które kandydaci na studia zdobyli w ramach dotychczasowego doświadczenia zawodowego w określonym zawodzie związanym z kierunkiem studiów, na który chcą aplikować. W styczniu Rady Wydziałów podejmują decyzje, które z kierunków, przedmiotów czy efektów kształcenia będą podlegały procedurze, a za chwilę pierwsi kandydaci mogą zgłaszać się do Działu Rekrutacji w celu uznania ich wiedzy i umiejętności.

[Regulamin PEUS](#)

Aby ułatwić Państwu zapoznanie się z problematyką PEUS, w linkach poniżej zamieściliśmy [schemat procedury PEUS](#) przygotowany przez Komisję ds. PEUS Wydziału Nauk o Zdrowiu oraz opracowaną na zlecenie MNiSW prezentację dotyczącą zagadnień związanych z potwierdzaniem efektów uczenia się w ramach idei *Longlife Learning – uczenia się przez całe życie*, o której więcej w następnym numerze Newslettera:

[Czym jest potwierdzanie efektów uczenia się](#)

- **STUDIA DUALNE – EDUKACJA SKUPIONA NA KOMPETENCJACH**

Studia dualne, inaczej zwane *kształceniem naprzemiennym* to studia, w których program kształcenia realizowany jest równolegle na zajęciach dydaktycznych organizowanych w uczelni, jak i w ramach zajęć o charakterze praktycznym realizowanych bezpośrednio w instytucji współpracującej, stanowiącej potencjalne miejsce pracy absolwentów. Takie założenie determinuje praktyczny profil studiów.

Celem głównym kształcenia naprzemiennego jest dostosowanie programów kształcenia do oczekiwań przyszłych pracowników i ich potencjalnych pracodawców.

Studia dualne stanowią odpowiedź na zapotrzebowanie środowisk społeczno – gospodarczych, również z szeroko pojętego obszaru medycyny na wykwalifikowane kadry menadżerskie i pracownicze, które potrafią umiejętnie łączyć wiedzę naukową i wyniki badań prowadzonych na uczelniach z ich praktycznym wykorzystaniem w instytucjach rynku pracy. Z powodzeniem prowadzone są na uczelniach zagranicznych. Realizacja programów studiów w sposób dualny pozwala bowiem absolwentom na poszerzanie wiedzy teoretycznej i jednocześnie zdobywanie niezbędnego doświadczenia zawodowego. Weryfikacja wiedzy teoretycznej w odniesieniu do zdobytych umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych odbywa się równolegle, a absolwent przygotowany jest do wykonywania czynności zawodowych bezpośrednio po zakończeniu studiów.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju przeznaczyło 100 milionów zł na realizację projektu „Studia Dualne” dotyczącego opracowania i realizacji programów kształcenia na studiach dualnych i zaprasza uczelnie, w tym UMP, do wzięcia udziału w tym projekcie.

Szczegóły dotyczące projektu pod linkiem:

[Konkurs nr POWR.03.01.00-IP.08-00-DUO/18 na „Studia dualne” dotyczący opracowania programów kształcenia i realizacji studiów dualnych](#)

Jakie cechy powinien posiadać program studiów dualnych i na co zwrócić szczególną uwagę podczas opracowywania programu kształcenia studiów dualnych?

Więcej – w naszej prezentacji [Studia dualne – specyficzna forma studiów o profilu praktycznym](#)

WAŻNE DATY

31.01.2018:

- spotkanie informacyjne Pacjent Symulowany – Coll. Stomatologicum, sala 205, godz. 17:00
- zgłaszanie projektów w ramach konkursu POWR.03.01.00-IP.08-00-DUO/18 na „Studia dualne” dotyczące opracowania programów kształcenia i realizacji studiów dualnych organizowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju do Pani mgr Karoliny Michalak z Działu Nauki, Innowacji i Zarządzania Projektami celem przygotowania wniosku,
- Rady Wydziałów wskazują dla kolejnego roku akademickiego kierunki, przedmioty, moduły i efekty kształcenia oraz praktyki na wszystkich kierunkach, poziomach i profilach studiów, które podlegają procedurze potwierdzania efektów uczenia się,
- Rady Wydziałów przeprowadzają weryfikację programów i planów studiów oraz opracowują szczegółowe wytyczne, tj.: wzory dokumentów, wykaz kierunków, przedmiotów i efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów objętych procedurą PEUS na kolejny rok akademicki, a także określają wykaz dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku.

TWARDY ORZECH DO ZGRYZIENIA...

W związku z często pojawiającymi się pytaniami dotyczącymi uczestnictwa w zajęciach informujemy, że zgodnie z § 13 ust. 7 Regulaminu Studiów (Uchwała Senatu nr 63/2017 z dnia 26 kwietnia 2017 roku) „Uczestnictwo w zajęciach uwzględnianych w planach studiów jest obowiązkowe. W wyjątkowych sytuacjach dopuszcza się usprawiedliwioną nieobecność na części obowiązujących zajęć, których zaliczenie następuje zgodnie z regulaminem danego przedmiotu.”

CZY WIESZ, ŻE...

zastosowanie modelu nauczania-uczenia się opartego na efektach kształcenia (ang. Outcome-Based Education, OBE) **pozwała nauczycielom elastycznie zarządzać procesem edukacyjnym?** Zakłada on, że celem nadrzędnym jest osiągnięcie przez studenta zdefiniowanych wcześniej rezultatów. Rolą pracowników Uczelni jest natomiast umiejętny dobór m.in. formy zajęć (wykłady/seminaria/ćwiczenia etc.), czasu ich trwania (w tym wymiaru samokształcenia), a nawet partnerów w postaci podmiotów zewnętrznych (realizujących praktyki, staże, wymiany i in.) w taki sposób, aby realizacja przyjętego programu nauczania pozwalała uzyskać wspomniane efekty.

Efekty kształcenia (ang. learning outcomes, LO) mogą być wyrażone w postaci wiedzy, umiejętności lub kompetencji społecznych. O ile zdefiniowanie LO w zakresie *wiedzy* wydaje się być stosunkowo łatwe, o tyle rozróżnienie *umiejętności* i *kompetencji społecznych* nierzadko budzi wątpliwości. Z pomocą spieszy opracowany w 2011 roku [Słownik kluczowych pojęć związanych z krajowym systemem kwalifikacji](#). Na stronach 10, 36, 60 i 65 czytamy, że *wiedza* to *zbiór uzasadnionych sądów (opisów faktów, teorii oraz zasad postępowania) będących wynikiem poznawczej działalności człowieka (...) przyswajanych w procesie uczenia się*; *Umiejętności oznaczają zdolność do stosowania wiedzy i korzystania z know-how w celu wykonywania zadań i rozwiązywania problemów*; *Kompetencje społeczne natomiast, to udowodniona (...) zdolność stosowania posiadanej wiedzy i umiejętności z uwzględnieniem zinternalizowanego systemu wartości (...), [które] określa się bazując na kategoriach odpowiedzialności i autonomii*.

Swoboda projektowania procesu kształcenia niesie ze sobą również wyzwania, polegające choćby na adekwatnym doborze metod jego późniejszej ewaluacji. Forma oceny pracy studenta musi być dopasowana do rodzaju założonych LO. Temu problemowi przyjrzymy się bliżej w kolejnym numerze.

Dla żądnych wiedzy:

[Specyfika kształcenia opartego na efektach](#)

[OBE-szanse i wyzwania](#)

NEWSLETTER DYDAKTYCZNY UMP

Dział Kształcenia
dzialksztalcenia@ump.edu.pl

Katedra i Zakład Edukacji Medycznej
kizem@ump.edu.pl